

LBRIS

We know
books

© **Editura Steaua Nordului**

Toate drepturile asupra acestei versiuni sunt rezervate
Editurii Steaua Nordului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MOCANU, DRAGOȘ

Dicționar de sinonime / Dragoș Mocanu. -Ed. a 6-a. -

București : Steaua Nordului, 2015

ISBN 978-606-511-458-6

81'374.2:811.135.1'373.421=135.1

DICTIONAR DE SINONIME

ABREVIERI

adj. = adjectiv
adv. = adverb
aeron. = aeronautică
agric. = agricultură
agron. = agronomie
anat. = anatomie
ant. = antichitate
arg. = argou
arheol. = arheologie
arhit. = arhitectură
art. = articol; articulat
astron. = astronomie
biochim. = biochimie
biol. = biologie
bis. = termen bisericesc
bot. = botanică
chim. = chimie
cib. = cibernetică
cin. = cinematografie
conj. = conjuncție
constr. = construcții
cont. = contabilitate
coregr. = coregrafie
deprec. = depreciativ
ec. = economie
electron. = electronică
expr. = expresie
f. = feminin
fam. = familial

farm. = farmacie;
 farmacologie
fig. = figurat
fil. = filozofie
filol. = filologie
fiz. = fizică
fiziol. = fiziologie
fon. = fonetică
fot. = fotografie
geogr. = geografie
geol. = geologie
geom. = geometrie
gram. = gramatică
hort. = horticultură
iht. = ihtiologie
inform. = informatică
interj. = interjecție
invar. = invariabil
ist. = istorie
inv. = învechit
jur. = științe juridice
lingv. = lingvistică
livr. = livresc
log. = logică
m. = masculin
mar. = marină
mat. = matematică
mec. = mecanică
med. = medicină
met. = meteorologie

mil. = termen militari
mitol. = mitologie
muz. = muzică
n. = neutru
num. = numeral
opt. = optică
ornit. = ornitologie
peior. = peiorativ
pers. = persoană
pict. = pictură
pl. = plural
pop. = popular
prep. = prepoziție
pron. = pronume
psih. = psihologie
reg. = regionalism
rel. = religie
sec. = secolul
s.f. = substantiv feminin
sg. = singular
silv. = silvicultură
s.m. = substantiv
 masculin
s.n. = substantiv neutru
s. = substantiv
tehn. = tehnică
tipogr. = tipografie
vb. = verb
zool. = zoologie

Cuvânt-înainte*

Definiție și caracteristici. *Sinonime* (gr. *sunonumos* „cu același nume”) sunt cuvintele diferite ca formă, dar apropiate sau identice ca sens.

Sinonimele alcătuiesc *serii sinonimice* sau *grupuri sinonimice*.

Sinonimia este un indiciu pentru bogăția unei limbi, dar nu este necesară tuturor sferelor limbii ci, din contră, dăunează, de exemplu, în sistemele terminologice, unde, de altfel, ea apare cu totul întâmplător: „(...) în limbajul științific – constată Ion Coteanu – sinonimia perfectă, totală sau absolută nu constituie decât o întâmplare cu caracter excepțional, explicabilă fie prin proveniența termenilor sinonimi din limbi diferite, din școli științifice diferite, fie prin modificarea unei nomenclaturi”.

Este constatat că pentru noțiunile concrete există mult mai puține sinonime decât pentru cele abstracte; de fapt, în cazul domeniului concretului este vorba mai ales despre fenomenul *polionomie* sau despre *cvasisinonimie*; *masă - birou - scrin - teșghea* putem spune că intră într-o *serie analogică*, dar nu sunt sinonime, întrucât denumesc diverse tipuri de „mese”, diferite și ca formă, și ca destinație.

* La întocmirea acestei sinteze s-a folosit următoarea bibliografie: Ion Coteanu, Narciza Forăscu și Angela Bidu-Vrânceanu, *Limba română contemporană. Vocabularul*, E.D.P., București, 1985; M. Bucă, Ivan Evseev, *Probleme de semasiologie*, Ed. Facla, Timișoara, 1979; Ivan Evseev, *Semantica verbului*, Ed. Facla, Timișoara, 1974; Luiza Seche, Mircea Seche, Irina Preda, *Dicționar de sinonime*, E.Ș.E., București, 1989; V. Șerban, I. Evseev, *Vocabularul românesc contemporan. Schiță de sistem*, Ed. Facla, Timișoara, 1978.

În domeniul abstractului, limba română deține un număr vădit mai mare de termeni pentru a denumi noțiuni negative, în comparație cu numărul celor care denumesc fenomene pozitive.

Clasificare. În definirea sinonimiei, se iau în considerare două categorii de echivalențe semantice: cuvinte identice ca sens și cuvinte cu sensuri apropiate, vorbindu-se, astfel, despre *sinonimie absolută* și *sinonimie relativă*.

Se admite, în genere, că *sinonimia absolută* nu este posibilă decât în rare cazuri și numai temporar, limba diferențiind, până la urmă, semantic sau stilistic, termenii care, la un moment dat, au sensuri identice.

Sinonimele relative se deosebesc între ele semantic și stilistic, prin sfera de utilizare și prin posibilitățile de combinare cu alte cuvinte.

După natura deosebirilor dintre două sinonime se disting următoarele categorii de *sinonime relative*:

1. *Sinonime ideografice*: cuvinte cu aproximativ același înțeles; ele se deosebesc între ele prin:

a. gradul de manifestare a calității: *mare - imens - colosal; răutăcios - rău - hain*;

b. intensitatea unei acțiuni sau a unui fenomen: *frig - ger, furtună - uragan*;

c. sfera de cuprindere a noțiunii: *veselie - bucurie, dascăl - învățător - profesor*.

2. *Sinonime stilistice*: cuvinte care exprimă aceeași noțiune, deosebindu-se între ele prin mai multe trăsături de ordin stilistic; în cadrul seriilor sinonimice ale limbii române se pot distinge următoarele opoziții stilistice:

a. neutru - livresc: *ardoare - ardență, cuvânt - verb, comesean - conviv, destin - fortună, dezaprobare - oprobriu, învechit - vetust, singurătate - solitudine* etc.;

b. neutru - poetic: *cristal - cleștar, cărunț - nins, ceresc - celest, rege - crai, minunat - divin, inexistență - neînțelegere, pământ - glie* etc.

- Prin forma sonoră, prin asociațiile pe care le trezesc, prin folosirea frecventă în poezia populară și cultă, aceste cuvinte (ca și altele: *muză, strună, hău, abis* ș.a.) sunt simțite, prin comparație cu cuvintele aparținând stilului neutru, ca fiind poetice.

c. neutru - popular: *albie - troacă, soldat - cătană, salvare - mântuire - izbăvire, lălea - tulipan* ș.a.

d. neutru - familiar: *arteziară - țâșnitoare, soție - nevastă - consoartă, burlac - becher* ș.a.

e. neutru - regional: *praf - colb, brâu - șerpar, coșciug - copârșeu, căciulă - cușmă, vioară - scripcă* ș.a.

Multe din cuvintele regionale au pătruns în limba operelor literare, pentru a sugera „culoarea locală”, fără, însă, a fi opuse cuvintelor din limba comună; or, pentru ca două cuvinte să fie sinonime, ele trebuie să se întâlnească, să se opună și să se substituie, în același timp. Orice sinonimie presupune o situație concretă. De aceea, la determinarea ei trebuie să se țină seama: de repartitia dialectală a termenilor; de repartitia stilistico-funcțională a lor. În această privință, se poate vorbi despre caracterul oarecum închis și limitat al cuvântului regional, care cu greu poate fi admis ca sinonim al termenului din limba comună, el rămânând circumscris într-o arie restrânsă.

În categoria *sinonime stilistice* se includ și perechile de cuvinte care se deosebesc între ele prin frecvența lor în limbă: *defăimător - infamator* (rar), *demnitate - diguitate* (rar), *amurg - murg* (rar), *desfindere - desfid* (rar), sau cele care se opun unul altuia din punct de vedere diacronic: *cadou - prezent* (inv.), *dicționar - verbar* (inv.), *măhnire - măhnicie* (inv.), *desperat - apilpăsit* (inv.), *defăimător - difamant* (franțuzism), *strălucit - eclatant* (franțuzism), *respingător - execrabil* (franțuzism) ș.a.

3. *Sinonimele semantico-stilistice* se deosebesc între ele prin diferite nuanțe de sens, cât și prin valorile lor stilistice.

De exemplu: *bătaie* (stil neutru), *ciomăgeală, păruială, cotonogeață* (nuanță familiară), *mardeală* (argotic); semantic, *păruială* înseamnă „bătaie fără urmări grave”, *cotonogeață, mardeală*, „bătaie

mare, zdravăna", iar *ciomăgeală*, „bătaie zdravăna cu ciomagul sau cu băta”.

4. *Sinonimele care se deosebesc prin distribuția lor* pot fi atât identice ca sens, cât și ideografice; deosebirea de distribuție indică, la sinonimele ideografice, diferențe de ordin semantic; de exemplu: *muncă* - *lucru* atestă asimetrie în distribuție și unele nuanțe semantice: *muncă* este un concept mai abstract și, de aici, componente semantice inexistente în cazul lui *lucru* și, deci, și îmbinări de ordin terminologic (social-politic, filozofic): *dreptul la muncă, forță de muncă, oamenii muncii, muncă abstractă, muncă concretă, diviziunea muncii* ș.a.; cuvântul *lucru* presupune mai ales activitate fizică (el nu poate, de exemplu, înlocui cuvântul *muncă* din sintagma *muncă intelectuală*) și contractează sintagme specifice, în care este sinonim cu *treabă*: *am mult de lucru, a face un lucru pe dos, lucru bun, lucru rău, a-și găsi de lucru* etc.

În cazul sinonimelor totale sau absolute, incompatibilitatea de combinare nu are o explicație semantică, ci una fixată de către uzul limbii: de exemplu, *doctor* - *medic* nu are aceeași distribuție și nici aceleași posibilități de combinare (în adresări, folosim, de obicei, cuvântul *doctor*, dar nu și în sintagmele: *medic primar, medic legist, medic balneolog, medic specialist* etc.).

5. *Sinonimele contextuale, figurate și poetice*. Scriitorii, în încercarea de a se desprinde de automatismele limbajului uzual, creează un sistem sinonimic aparte, trecând peste distanțele semantice dintre cuvinte; este vorba despre ceea ce I. Iordan numea „derivare sinonimică”, adică atragerea cuvintelor dintr-o anumită sferă semantică în alta; de exemplu, prin intermediul *litotei* pot fi atrase, pentru a sugera noțiunea de *mic*, de *neînsemnat*, cuvintele *pitic, liliput, mogâldeată, pigmeu, buburuză, fărămă, fir, firicel, pai, moleculă, atom* ș.a.

Resursele sinonimiei. Sinonimele sunt rezultatul evoluției istorice a limbii române; de aici, una dintre principalele resurse ale sinonimiei, *metafora*, pe care o întâlnim în evoluția semantică a unora

dintre cuvintele cu o oarecare vechime în limba română și în unele locuțiuni, mai ales, verbale; aceeași evoluție istorică are ca rezultat, în anumite epoci de dezvoltare a limbii române, o invazie de cuvinte din alte limbi (slave vechi și franceze, mai ales), fenomen care are ca rezultat îmbogățirea seriilor sinonimice și, în epoci diferite, modernizarea limbii române.

Sinonimia și polisemia. Între categoriile lingvistice de sinonimie și polisemie se stabilesc legături dintre cele mai intime; sinonimele pot fi polisemantice, distingându-se, în această privință, următoarele două situații:

1. în cazul sinonimelor absolute, echivalențele acoperă întreaga arie semantică a celor două cuvinte, atât când este vorba despre sensul lor de bază, cât și în ce privește sensurile derivate: *dragoste* - *iubire, aflux* - *afluență, lexic* - *vocabular*.

2. în cazul sinonimelor parțiale, coincidențele sunt mai rare, iar necoincidențele distinse (*asimetrii ale structurilor semantice*) sunt de mai multe tipuri:

a. cuvântul este polisemantic, iar sinonimul său are un singur sens; de exemplu:

garderob(ă) - 1. dulap în care se păstrează hainele; 2. loc special amenajat pentru păstrarea hainelor la săli de spectacole, localuri, ștranduri; 3. întreaga îmbrăcăminte pe care o posedă cineva.

vestiar - garderobă, încăpere de păstrat hainele, special amenajată.

b. ambele sinonime sunt polisemantice, dar coincid numai la unele din sensurile lor: *oră* - *ceas*.

Unul și același cuvânt din aceste categorii poate avea sinonime pentru fiecare din sensurile sale, creându-se, astfel, o *expansiune sinonimică a sensurilor cuvântului polisemantic*.

Funcțiile sinonimelor. Sinonimele pot fi considerate o sursă nelimitată a expresivității, preciziei și supleții exprimării, prin posibilitatea lor de a se substitui reciproc datorită coincidenței dintre

sensuri și capacitatea de a diferenția cele exprimate prin deosebirile de natură semantică și stilistică specifice celor mai multe sinonime.

Plecând de aici, putem distinge următoarele funcții ale sinonimelor:

1. *funcția de diversificare a vorbirii*, prin evitarea repetării unui cuvânt în contextul aceleiași fraze sau al unor fraze alăturate; această funcție este proprie sinonimelor totale sau absolute, dar o pot avea și sinonimele relative (mai ales cele ideografice), cu condiția să nu se ajungă la „modificarea identității denotatului”;

2. *funcția de subliniere și reliefare* a unei idei prin reluarea ei cu ajutorul *sinonimelor juxtapuse*, numită, de către Iorgu Iordan, *repetiție semantică* și comparată de Tudor Vianu cu proiectarea unor fascicule de raze, din direcții diferite, asupra aceluiași obiectiv;

3. *funcția de precizare a unei idei*, prin introducerea unui sinonim care limitează și concretizează sfera noțiunii;

4. *funcția de diferențiere sau opunere a unor noțiuni*, care, în uzul comun se pot confunda, iar autorul ține să sublinieze diferența dintre ele: în aceste situații, sinonimele îndeplinesc un rol analog funcției antonimelor, iar ca bază a opoziției poate fi folosită orice diferență dintre sinonime, atât de ordin semantic, cât și stilistic. Exemple: „Se poate *face* orice, dar nu se poate *făuri* orice, cum nu se poate *săvârși* orice”. (Constantin Noica); „Are *cap*, dar n-are *mintă*”. (zicătoare).

În loc de concluzii. De-a lungul istoriei limbii române, vorbitorii acestei limbi, deschiși, dintotdeauna, către cunoaștere și comunicare între ei și cu restul, au făcut din limba română o limbă cu tezaur de mare preț și în privința bogăției de sinonime.

Acest dicționar și-a propus, cu sentimentul că selecția operată are defecțiuni inerente, explicabile prin subiectivismul metodei, să aducă în atenția celor interesați – în primul rând, tineri – o realitate a limbii române contemporane care, poate, n-ar trebui, credem, să fie, cu brutalitate, ignorată.

A

abandon *s.n.* părăsire, lepădare, renunțare.

abandona *vb.* a părăsi, a renunța, a lepăda; a abdica.

abandonat,-ă *adj.* părăsit.

abate *vb.* 1. a devia; 2. a deprima, a descuraja; 3. a i se năzări, a-i veni ideea.

abatere *s.f.* 1. îndepărtare, deplasare, aberație; 2. infracțiune, contravenție, încălcare (de norme).

abătut,-ă *adj.* amărât, mâhnit, supărat, descurajat, demoralizat, deznădăduit, descumpănit, deprimat, melancolic.

abdica *vb.* a renunța (la tron), a părăsi (un post); (*fig.*) a

renunța (la ceva), a ceda (în fața greutăților), a se resemna.

abdomen *s.n.* pânțece, burtă, vintre.

aberație *s.f.* 1. eroare, rătăcire, absurditate, elucubrație; 2. abatere, depărtare, deturnare.

abia *adv.* cu greu, dificil, anevoie, anevoios.

abil,-ă *adj.* deștept, îndemnat, priceput, descurcăreț, șiret.

abilitate *s.f.* 1. îndemănare, dibăcie, pricepere, destoinicie, iscusință; 2. împuternicire.

abis *s.n.* prăpastie, hău, genune, neant.

abject,-ă *adj.* infam, josnic, mizer, nelegiuit.

abjecție *s.f.* ticăloșie, josnicie, mârșavie, nemernicie, infamie.
abjura *vb.* a nega, a tăgădui, a se lepăda, a renega.
abnegație *s.f.* devotament, tragere de inimă, dăruire, sacrificiu voluntar.
abrevia *vb.* a prescurta, a scurta, a reduce, a micșora.
abreviat,-ă *adj.* prescurtat, scurtat.
abrogat,-ă *adj.* anulat, desființat, suprimat, înlăturat.
abrupt,-ă *adj.* drept, vertical, perpendicular, prăpăstios.
abrutizare *s.f.* îndobitocire, degradare, decădere (morală).
abrutizat,-ă *adj.* animalizat, dezumanizat, insensibil, brutal.
absent,-ă *adj.* 1. care lipsește; deficitar; 2. distrat, neatent; (*fig.*) pierdut.
absenta *vb.* a lipsi, a nu fi de față, a nu se prezenta.
absență *s.f.* 1. lipsă, inexistență; 2. neatenție, distracție.
absolutist,-ă *adj.* autocratic.
absorbi *vb.* 1. suge, a încorpora, a îngloba, a înghiți; 2. (*fig.*) a preocupa, a captiva, a capta, a atrage.
absorbit,-ă *adj.* 1. înghițit, supt; încorporat; 2. preocupat, captivat.
abstract,-ă *adj.* teoretic; noțional, conceptual.
absurd,-ă *adj.* nelogic, stupid, nerațional.

absurditate *s.f.* lipsă de logică, ineptie, aberație, elucubrație, bazaconie.
abține *vb.* 1. a renunța voit (la ceva), a se stăpâni, a se înfrâna, a răbda, a se lipsi (de), a se reține; 2. a nu se pronunța, a nu-și exprima punctul de vedere; a nu participa.
abundent,-ă *adj.* bogat, îmbelșugat, îndestulat, copios, mare, spornic.
abundență *s.f.* belșug, bogăție, îndestulare, îmbelșugare, prisos, surplus.
aburi *vb.* 1. a se umezi, a asuda; a se încetșosa; 2. a se aprinde, a se înroși, a se rumeni, a se îmbujora (la față); 3. (*despre vânt*) a sufla (lin), a adia.
aburit,-ă *adj.* 1. brumat; 2. (*fig.*) înroșit, aprins (la față).
abuz *s.n.* 1. exces, exagerare, necumpătare; 2. ilegalitate, abatere, încălcare a legii.
abuziv,-ă *adj.* 1. exagerat, excesiv, 2. arbitrar, ilegal; despotic; samavolnic.
academic,-ă *adj.* distins, solemn.
acaparator,-oare *adj.* monopolizator.
acătărie *adj.* bun, convenabil, potrivit, frumos, prezentabil.
accelera *vb.* a iuți, a grăbi, a da zor, a zori.
accent *s.n.* 1. ton, intonație; 2. reliefare, întărire; (*fig.*) importanță.

accentua *vb.* 1. a sublinia, a întări, a apăsa, a reliefa, a scoate în evidență; 2. (*fig.*) a (se) înteti, a (se) intensifica, a (se) întări.
accentuat,-ă *adj.* evidențiat, reliefat, subliniat, marcat, întărit.
accepta *vb.* a primi, a admite, a aproba, a fi de acord, a consimți, a încuviința, a recunoaște; a suporta, a tolera.
acceptat,-ă *adj.* aprobat, admis, recunoscut; convenabil, admisibil, satisfăcător, mulțumitor.
accepție *s.f.* înțeles, sens, semnificație, valoare.
accesibil,-ă *adj.* abordabil, practicabil; ușor, elementar, simplu; moderat, potrivit, convenabil; inteligibil.
accesoriu,-ă *adj.* anex, secundar, auxiliar.
accidenta *vb.* a (se) răni, a (se) vătăma, a suferi un accident.
accidental,-ă *adj.* întâmplător, ocazional, sporadic.
accidentat,-ă *adj.* (*despre un drum, un teren*) învălurat, neregulat, denivelat.
acerb,-ă *adj.* aspru, înverșunat, necruțător.
achita *vb.* 1. a plăti, a onora, a restitui o datorie; 2. (*fam.*) a omori, a ucide, a trimite pe lumea cealaltă, a suprima; 3. a ierta, a absolvi de pedeapsă.

achitat,-ă *adj.* 1. asasinat, omorât, ucis, suprimat; 2. plătit.
achiziționa *vb.* a procura, a cumpăra, a obține (prin achiziție).
aciua a (se) adăposti, a (se) stabili, a găsi un adăpost, a (se) oploși, a (se) pripăși.
aciuat,-ă *adj.* oploșit, pripășit.
aclama *vb.* a ovaționa.
aclimatiza *vb.* a (se) adapta, a (se) obișnui, a (se) acomoda; a (se) deprinde, a (se) familiariza, a se învăța (cu ceva).
acomodat,-ă *adj.* obișnuit, dedat, familiarizat.
acompania *vb.* a întovărăși, a însoți, a conduce.
aconț *s.n.* avans, arvună.
acoperi *vb.* 1. a înveli; 2. a feri, a masca; a tănui, a ascunde; (*mil.*) a proteja, a apăra; 3. a face față; a satisface, a coresponde.
acoperit,-ă *adj.* învelit; îmbrăcat; înfășurat; astupat; tănuit; ascuns, mascat, camuflat.
acord *s.n.* înțelegere, învoire, învoială, vorbă; tranzacție, convenție, pact; consens; asentiment, încuviințare; armonie, consonanță; concordanță.
acorda *vb.* 1. a atribui, a da; 2. a aproba, a îngădui, a permite.
acri *vb.* 1. a (se) oțeti, a (se) acidula, a (se) înăcri, a borși; 2.

a se altera, a se strica, a se borși; **3.** (*fig.*) a (se) plictisi, a (se) sătura, a (se) scârbi, a (se) dezgusta, a (se) îngrețoșa.

acrit,-ă *adj.* **1.** oțet, acru, înăcrit, acidulat; **2.** stricat, alterat; **3.** (*fig.*) sătul, plictisit, indispus, necăjit.

acronic,-ă *adj.* atemporal.

acru,-ă *adj.* morocănos, ursuz, posac.

act *s.n.* **1.** document, atestat; **2.** faptă, acțiune, realizare.

activ,-ă *adj.* harnic, muncitor, străduitor, sânguincios, neostenit, neadormit.

activa *vb.* a lucra, a munci, a acționa.

activitate *s.f.* muncă, acțiune, îndeletnicire, ocupație.

activiza *vb.* a da impuls, a impulsiona, a pune în mișcare, a dinamiza.

actual,-ă *adj.* contemporan, prezent.

actualmente *adv.* acum, (de) azi, din acest timp.

acționa *vb.* a lucra, a activa, a munci, a întreprinde.

acțiune *s.f.* faptă, lucrare, manifestare, activitate.

acum *adv.* îndată, imediat, numaidecât, în acest moment.

acumula *vb.* a aduna, a strânge, a concentra, a înmagazina.

acut,-ă *adj.* **1.** ascuțit, înalt, subțire; **2.** adânc, intens, pătrunzător, puternic, violent.

acuză *vb.* a învinui, a învinovăți, a incrimina.

acuzat,-ă *s.m.f., adj.* pârât, acuzat, învinuit, împincinat, incriminat.

acvilă *s.f.* vultur, pajură; (*rar*) aceră.

acvilin,-ă *adj.* coroiat, adus, curbat.

adagio *adv.* lent, rar.

adagiu *s.n.* maximă, sentință, aforism; dicton, cugetare.

adânc *s.n.* afund, abis, hău, genune.

adânci *vb.* (*fig.*) a (se) accentua, a (se) înteti, a (se) intensifica.

adâncime *s.f.* profunzime, afund, adânc.

adâncit,-ă *adj.* concav, scobit.

adâncitură *s.f.* scufundătură, cavitate, groapă, cavernă, scobitură.

adaos *s.n.* supliment, completare; surplus.

adapta *vb.* **1.** a transforma; **2.** a potrivi, a adecva, a ajusta; **3.** a se acomoda; a se deprinde, a se aclimatiza, a se familiariza.

adaptabil,-ă *adj.* acomodabil, maleabil, mlădios.

adaptat,-ă *adj.* localizat, prelucrat.

adăpost *s.n.* refugiu, pavăză, ocrotire, protecție, oblăduire; bârlog.

adăpostit,-ă *adj.* apărat, ferit, ocrotit, păzit, protejat.

adăsta *vb.* (*înv.; reg.*) a aștepta.

adăuga *vb.* a pune în plus, a completa, a suplimenta, a spori.

adecvat,-ă *adj., adv.* convenabil, corespunzător, cuvenit, indicat, potrivit, oportun, recomandat, nimerit, propice.

ademeni *vb.* a atrage, a ispiti, a momi, a seduce, a îmbia, a corupe, a amăgi, a înșela.

ademenit,-ă *adj.* amăgit, înșelat, păcălit, trișat, fraierit, prost.

adera *vb.* a se alătura, a se ralia, a se atașa, a se lipi.

adesea *adv.* des, adeseori, repetat, de multe ori, în repetate rânduri.

adevărat,-ă *adj.* **1.** netăgăduit, real, incontestabil, indiscutabil, nefalsificat, veridic, verosimil; **2.** drept, întemeiat, corect, just; **3.** sigur, neîndoelnic, pozitiv, veridic, cert; **4.** concret, real, palpabil; **5.** ferm, fixat, hotărât; **6.** autentic, veritabil, curat, sadea.

adeveri *vb.* a întări, a atesta, a certifica, a confirma, a dovedi, a demonstra, a proba.

adeverință *s.f.* dovadă, act doveditor, certificat, atestat, înscris.

adeverit,-ă *adj.* confirmat, probat, demonstrat, dovedit, verificat.

adiacent,-ă *adj.* alăturat, învecinat, contiguu.

adipos,-oasă *adj.* gras.

ad-interim *adj.* interimar, locțiitor.

adiționa *vb.* a aduna, a adăuga, a pune laolaltă.

ad-litteram *adv.* exact, întocmit, literal, textual.

administra *vb.* **1.** a conduce, a cârmui; a gospodări; **2.** a chivernisi; **3.** a da (un medicament).

admirabil,-ă *adj.* deosebit, excelent, încântător, remarcabil.

admisibil,-ă *adj.* **1.** acceptabil, convenabil, mulțumitor, satisfăcător; **2.** suportabil, tolerabil; **3.** valabil, credibil, plauzibil.

admite *vb.* a accepta, a consimți, a fi de acord, a încuviința, a aproba, a îngădui, a permite.

admonestare *s.f.* muștrare, dojană, observație, critică.

adnota *vb.* a consemna, a marca, a însemna, a nota, a înregistra, a comenta.

adolescent *s.m.* tânăr, băietan, băietandru, june, flăcău.

adopta *vb.* **1.** a înfia; **2.** a accepta, a-și însuși, a primi.

adoptiv,-ă *adj.* înfiat, spiritual, sufletesc.

adorabil,-ă *adj.* fermecător, minunat, admirabil, încântător.

adorat,-ă *adj.* divinizat, venerat, idolatrizat, cinstit.

adormi *vb.* (*fig.*) **1.** a liniști, a potoli, a domoli, a astâmpăra,